

Kto jest, a kto nie lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej

Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat definicja lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w systemie powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego ulegała kilkukrotnym zmianom. Poniżej przedstawiamy, jak zmieniał się historycznie status lekarza POZ na tle posiadanych uprawnień.

1. Przed dniem 29 września 2007 r.

Na podstawie przepisów ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2004 r., nr 210, poz. 2135 z późn. zm.), lekarzem POZ był lekarz, który posiadał:

- 1) *specjalizację co najmniej I stopnia w dziedzinie medycyny ogólnej, chorób wewnętrznych lub pediatrii,*
2. *tytuł specjalisty w dziedzinie medycyny rodzinnej, chorób wewnętrznych lub pediatrii i udzielał świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, w ramach własnej umowy zawartej z NFZ (wcześniej Kasą Chorych) albo będąc zatrudnionym, lub wykonując zawód u świadczeniodawcy, z którym NFZ zawarł umowę o udzielanie świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej.*

3. Okres od 20 września 2007 r. do 1 grudnia 2017 r.

Status lekarza POZ został zmodyfikowany w wyniku wprowadzenia ustawy z 24 sierpnia 2007 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2007 r. nr 166, poz. 1172) w dalszej części artykułu nazywanej ustawą zmieniającą. I tak na podstawie tej ustawy status POZ posiadał:

- 1) *lekarz specjalista medycyny rodzinnej,*
- 2) *lekarz w trakcie specjalizacji z medycyny rodzinnej,*
- 3) *posiadający specjalizację II stopnia w dziedzinie medycyny ogólnej i udzielał świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, w ramach własnej umowy zawartej z NFZ (wcześniej Kasą Chorych) albo będąc zatrudnionym, lub wykonując zawód u świadczeniodawcy, z którym NFZ zawarł umowę o udzielanie świadczeń podstawowej*

opieki zdrowotnej.

Nowelizacja wprowadziła dodatkowo przepis przejściowy, który przyznawał lekarzom podstawowej opieki zdrowotnej, nieposiadającym kwalifikacji wymaganych znowelizowanym brzmieniem przepisu, tzw. prawa nabyte (lekarze, dotychczas czyli do 29 września 2007 r. udzielający świadczeń w tym zakresie, zachowywali prawo do pracy w POZ). Zgodnie bowiem z przepisem **art. 14** ustawy zmieniającej ustawodawca dopuścił zachowywanie po dniu jej wejścia w życie (tj. po dniu 29 września 2007 r.) prawa do udzielania świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej przez lekarzy posiadającego:

- 4) specjalizację I stopnia w dziedzinie medycyny ogólnej,*
- 5) specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób wewnętrznych,*
- 6) specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie pediatrii,*
- 7) inny niż wymieniony w pkt. 4–6 powyżej, udzielający nieprzerwanie przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, tj. 29 września 2007 r., przez okres nie krótszy niż 10 lat (czyli chodzi o okres 1997–2007), świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (uprawnieni bezterminowo do udzielania świadczeń POZ),*
- 8) nieposiadający 10-letniego okresu doświadczenia zawodowego, o którym mowa w pkt. 7 powyżej, a którzy w dniu wejścia w życie ustawy zmieniającej (tj. w dniu 29 września 2007 r.) udzielali świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej na podstawie umowy zawartej z NFZ albo będąc zatrudnionym, lub wykonując zawód u świadczeniodawcy, z którym NFZ zawarł umowę o udzielanie świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej (uprawnienie terminowe). W zakresie jednak tych osób, zachowywali oni prawo do udzielania świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej wyłącznie do dnia 31 grudnia 2017 r. – art. 14 ust. 3 ww. ustawy nowelizującej.*

Zgodnie z art. 14 ust. 4 ustawy zmieniającej wskazanym kategoriom lekarzy w pkt. 4–8, właściwa okręgowa rada lekarska, na wniosek lekarza, wydawała i wydaje nadal zaświadczenia potwierdzające posiadanie prawa do udzielania świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej. Ustawa – co, w mojej ocenie stanowi niedopatrzenie ustawodawcy – nie przewiduje jakiegokolwiek trybu odwoławczego w sytuacji odmowy wydania takiego zaświadczenia przez organ izby lekarskiej.

III. Okres od 1 grudnia 2017 r. do 1 stycznia 2025 r.

W dniu 1 grudnia 2017 r. weszła w życie ustawa z 27 października 2017 r. o podstawowej

opiece zdrowotnej Dz.U.2022.2527, która na nowo określiła status lekarza POZ:

- 1) lekarz posiadający tytuł specjalisty w dziedzinie medycyny rodzinnej,*
- 2) lekarz odbywający szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie medycyny rodzinnej,*
- 3) lekarz posiadający specjalizację II stopnia w dziedzinie medycyny ogólnej, z którym Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej albo który wykonuje zawód u świadczeniodawcy, z którym Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, wybrany przez pacjenta,*
- 4) lekarze na podstawie zasady praw nabytych art. 14 ust. 1 ustawy z 24 sierpnia 2007 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2007 r. nr 166, poz. 1172), którzy posiadali w dniu 29 września 2007 r.**

4.1.) specjalizację I stopnia w dziedzinie medycyny ogólnej,

4.2.) specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób wewnętrznych,

4.3.) specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie pediatrii,

4.4.) inny niż wymieniony w pkt 4.1.–4.3., udzielający nieprzerwanie przed dniem 29 września 2007 r., przez okres nie krótszy niż 10 lat, świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (uprawnieni bezterminowo do udzielania świadczeń POZ).

W przypadku lekarzy opisanych w punktach 1 do 3 status lekarza POZ wynika wprost z ustawy z 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej i nie występuje potrzeba posiadania lub wydawania takim osobom jakichkolwiek zaświadczeń dotyczących statusu lekarza POZ.

W przypadku zaś lekarzy wskazanych w pkt 4 aktualny jest art. 14 ust. 4 ustawy zmieniającej, na podstawie którego dla posiadania statusu lekarza POZ niezbędne jest uzyskanie odpowiedniego zaświadczenia we właściwej izbie lekarskiej. O ile w przypadku lekarzy określonych w pkt 4.1–4.3 występują jasne kryteria, wedle których następuje ocena statusu jako lekarzy POZ, o tyle najtrudniejszą grupę stanowią lekarze z pkt 4.4. Zgodnie z treścią ustawy lekarz taki winien wykazać, iż nieprzerwanie przez okres co najmniej 10 lat, tj. między 29 września 2007 r. a 29 września 1997 r. udzielał świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.

W takim wypadku lekarz powinien przedłożyć w odpowiedniej izbie lekarskiej takie dokumenty, jak: zaświadczenie od pracodawcy/zleceniodawcy, umowę o pracę, pisemny zakres obowiązków albo świadectwo pracy albo inne dokumenty, które potwierdzać będą fakt udzielania świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej. Zgodnie z ustawą zmieniającą nie będzie stanowić przerwy w udzielaniu świadczeń zdrowotnych przerwa trwająca krócej niż 6 miesięcy.

1. Okres od 1 stycznia 2025 r.

Z tą datą wejdzie w życie zmiana art. 6 ustawa z 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej. W wyniku tej zmiany status lekarza POZ będzie prezentował się następująco:

- 1) lekarz posiadający tytuł specjalisty w dziedzinie medycyny rodzinnej,*
- 2) lekarz odbywający szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie medycyny rodzinnej,*
- 3) lekarz posiadający specjalizację II stopnia w dziedzinie medycyny ogólnej,*
- 4) lekarz posiadający specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie pediatrii, pod warunkiem ukończenia kursu w dziedzinie medycyny rodzinnej (może sprawować opiekę nad pacjentem wyłącznie do ukończenia przez tego świadczeniobiorcę 18. roku życia) – z którym Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej albo który wykonuje zawód u świadczeniodawcy, z którym Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, wybrany przez pacjenta.*
- 5) lekarz posiadający specjalizację I stopnia w dziedzinie medycyny ogólnej oraz*
- 6) lekarz posiadający specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie chorób wewnętrznych – udzielający świadczeń zdrowotnych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej przed dniem 31 grudnia 2024 r., pod warunkiem ukończenia kursu, z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej,*
- 7) lekarze na podstawie zasady praw nabytych art. 14 ust. 1 ustawy z 24 sierpnia 2007 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2007 r. nr 166, poz. 1172) którzy posiadali w dniu 29 września 2007 r. uprawnienia – jak w pkt III podpunkt 4 niniejszego artykułu.*

r.pr. Paweł Lenartowicz

Panaceum 1-2/2024